

RAUMAN FREINETKOULUN KRIISISUUNNITELMA

Ohje sisältää yhteystiedot, vastuhenkilöiden nimet ja kuvauksen suositeltavista toimintatavoista kun koulussa on sattunut äkillinen kuolemantapaus, vakava sairastuminen, itsemurha, itsemurhan uhka, vakava onnettomuus, onnettomuuden uhkatilanne, väkivalta, väkivallan uhka tai muu erityistilanne. Tällaisia kriisejä hoitaa kriisivalmiusryhmä, johon voi ottaa yhteyttä kaikissa kriisin vaiheissa.

Freinetkoulun kriisiryhmä

Varsinaiset jäsenet:

Nina Mäkelä, rehtori
533 4757

Taru-Taina Nora, opettaja
044-272 9662

Sirpa Welling, terveydenhoitaja
533 4261

Tiina Puisto, erityisopettaja
040-758 8981

Elina Piipponen, työsuojeluvaltuutettu
823 5540

Varajäsenet:

Jaana Kemppinen, vararehtori
050-561 7914

Heli Väisänen, opettaja

Tuija Sillman, keittäjä
533 8540

Lisäksi tarvittaessa:

Opettaja/opettajat , joiden ryhmää asia koskettaa tai muut tarvittavat henkilöt

Koulupsykiatri

Sosiaalityöntekijä

Pastori

Antti Haavisto

Riitta Räikkönen

Mirja Vuoristo

puh. 835 2900 ja 534 1625

puh. 834 3337

puh. 534 1283

YHTEYSTYÖTAHOJA JA TÄRKEITÄ PUHELINNUMEROITA

Poliisi hätänumero	112	
Poliisilaitos, palvelupäivystys	071 87 46100	
Terveyskeskus	83511	
Lääkärivastaanotot	835 2675	
Terveyskasvattajat päihdeasiat	5334 262 5334 263	
Päihdekliniikka toimisto	8352 990	
Sairaanhoidtaja	8352 994 8352 995	
Päihde- ja huumepeysäkki	83874 330044-3215 265	
Kriisikeskus Ankkurpaikk	8378 5600	
A-klinikka	533 262, 533 263	
Perhetukikeskus	8343 369	
Sosiaalivirasto	8344 599	
Lastenpsykiatrian- ja Nuorisopsykiatrian plk	8355 741	
SPR:n Rauman osasto	8228 675	
Liikunta - ja nuorisovirasto	834 3259	
Rauman seurakunta:		
Seurakunnan päivystävät papit	837 75213	
Nuorisotoimisto	837 75 248	Taksi 0600 30033
Erityisnuorisotyö	837 75 280	

Myrkytyskeskus 09-4711

Yleinen hätänumero (ambulanssi ja palokunta) 112

Soita ja selitä rauhallisesti

Kuka soittaa ja mistä?

Mitä on tapahtunut?

Missä on tapahtunut?

Onko joku hengenvaarassa?

Neuvo selkeästi tapahtumapaikalle.

Älä sulje puhelinta ennen kuin saat siihen luvan.

Tiedotus kriisitilanteissa koulussa tai koulun ulkopuolella

REHTORI - KRIISIVALMIUSRYHMÄ

- Tapahtumasta tiedon saanut tiedottaa ensisijaisesti **rehtorille** tai jos hän ei ole tavoitettavissa, jollekin kriisivalmiusryhmän jäsenelle. Jos asianomainen antaa luvan, niin tiedottamisessa voidaan käyttää sähköpostia.
- Kullakin **kriisivalmiusryhmän jäsenellä** on oma **toimintavastuualueensa**, josta kuitenkin voidaan tarpeen mukaan tehdä tilanteeseen sopivampia muutoksia. Esim. kriisin kohteeksi joutuneiden parhaiten tuntevien henkilöiden käyttö on asianmukaista ja siitä pitää sopia yhdessä vastuullisen henkilön kanssa. **Kriisivalmiusryhmä kootaan, jos ohjeet toimintatavaksi ovat puutteelliset tai jos tilannetta hoitavat niin haluavat.** Rehtori tekee yksin tai yhdessä jonkun kriisivalmiusryhmän jäsenen kanssa päätöksen ryhmän kokoamisesta. Kutsu on esitettävä kaikille ryhmään kuuluville viivyttämättä ja siihen osallistuminen on ensisijaista.
- Tiedotuksesta koulun ulkopuolelle vastaa **rehtori**.
- **Kaikkiin vanhempiin on syytä ottaa yhteys silloin, kun asia koskee isoa joukkoa lapsia, tragedia on tapahtunut koulun tiloissa tai koulua pidetään vastuullisena.**

Vastuu kriisitilanteissa

TIEDON SAAJA - REHTORI

- Ensin tiedon saanut on **vastuussa** siihen asti, kunnes on välittänyt tiedon luokanopettajalle tai rehtorille. **Rehtori puh. 025334757**

Välitön toimintamalli kriisitilanteessa:

Tapahtuu koulussa

1. Lääkinnällinen ensiapu.
2. Kutsutaan ambulanssi ja poliisi. Tiedotus rehtorille ja kansliaan. Opettaja jää tarvittaessa lapsen luo.
3. Rehtori ilmoittaa onnettomuudesta kotiin, mutta kuolemaan johtaneesta onnettomuudesta kotiin ilmoittaa sairaala, poliisi tai pappi.
4. Rehtori kokoaa kriisiryhmän, mukana kriisiryhmässä on myös asiaa koskeva opettaja.
5. Kriisiryhmä organisoii tulevan toiminnan ja tiedotuksen.

Tapahtuu koulun ulkopuolella

1. Tieto rehtorille.
2. Rehtori kokoaa kriisiryhmän ja suunnitellaan tulevat toimenpiteet.
3. Rehtori tarkistaa tiedot kuolematapauksesta ennen kuin tiedotetaan opettajille ja oppilaille.

Oppilaan sisaruksen tai vanhemman kuolema

1. Tieto rehtorille ja luokanopettajalle.
2. Jos kuolemantapaus sattuu lapsen koulupäivän aikana on hyvä, että joku perheenjäsen tulee kouluun kertomaan asiasta henkilökohtaisesti tai oma opettaja kertoo.

Kuolemantapaus

REHTORI - OMAISET

- Pääsääntöisesti kriisitilanteessa **otetaan yhteys aina rehtoriin** ja hänen kanssaan sovitaan tehtävien jaosta ja toiminnasta.
- Ota **yhteys lähiomaisiin** ja ilmaise osanottosi; kuuntele, kysy omaisten mielipidettä siitä miten asiasta halutaan tiedotettavan koulussa; **muista noudattaa luottamuksellisuutta.**

Oppilaan, opettajan, muun henkilökuntaan kuuluvan tai opiskelijan kuolema

OMAISET – TIEDOTUS - MUISTO

- Kunnioita **omaisten toiveita.**
- Kuolemasta pyritään **tiedottamaan yhtenäisesti**, avoimesti ja yksinkertaisesti etenkin sille ryhmälle tai luokalle, jota se erityisesti koskettaa.
- Vietetään **hiljainen hetki** (vainajan valokuva, kynttilä, valkoinen liina, muistoruno, laulu jne.).
- Tiedon tultua kouluun, koulun **lippu** nostetaan puolitankoon.
- Jos kuolema koskee erityisesti jotakin ryhmää tai luokkaa, järjestetään sille **mahdollisuus keskusteluun.**
- Sovitaan koulun edustajien **osallistumisesta hautajaisiin.**
- **Jos tapahtuma askarruttaa sinua, älä jää yksin miettimään sitä vaan ota yhteys kriisivalmiusryhmään.**

Oppilaan lähiomaisen kuolema (vanhempi, isovanhempi, sisarus tms.)

MYÖTÄTUNTO – OMAISET - TUKI

- **Lähesty oppilasta** ja osoita myötätuntoa tilanteeseen sopivalla tavalla.
- Tiedustele oppilaan **vanhemmilta ja oppilaalta** haluavatko he, että tapahtuneesta kerrotaan luokalle ja kriisivalmiusryhmälle ja keiden kanssa oppilas haluaa keskustella.
- Tilanteen mukaan **luokanopettaja ja luokkatoverit** ottavat jollakin tavalla oppilaan surun huomioon (esim. kukat, hiljainen hetki).
- Jo oppilas näyttää jäävän osallistumatta opetukseen ja tieto hänen omaisensa kuolemasta kuitenkin saadaan kouluun, **otetaan yhteyttä kotiin, kuten tavallisesti poissaolojen takia.**
- Jos oppilaan käytöksessä tai ulkonäössä tapahtuu muutos tai olet muuten hänestä huolissasi, **ota yhteys kriisivalmiusryhmään.**
- **Jos sinun on ylitsepääsemättömän vaikea puhua asiasta oppilaan kanssa, pyydä apua kriisivalmiusryhmältä.**
- Pidä huolta siitä, että **oppilas tietää oikeutensa keskustella** tapahtuneesta esim. terveydenhoitajan tai muun henkilön kanssa.

Opettajan, muun henkilökunnan tai opiskelijan lähiomaisen (puoliso, lapsi, vanhempi tms.) kuolema

MYÖTÄTUNTO – OMAISET - TUKI

- Toimitaan soveltaen kuten oppilaan lähiomaisen kuolemaa käsiteltäessä.

Oppilaan tai työntekijän vakava sairaus

OMAISET – YHTEYS SAIRAASEEN

- Sovitaan **kodin ja omaisten kanssa** siitä mitä ja miten asiasta kerrotaan oppilaille.
- Ohjataan pitämään **yhteyttä sairastuneeseen** ja poissaoleva oppilas tai työntekijä pidetään läsnä puhumalla hänestä.

Oppilaan tai työntekijän itsemurha

LUPA – TIEDOTUS - KRIISIAPU

- Sovitaan **kodin kanssa** asian kertomisesta ja myös siitä mitä yksityiskohtia kerrotaan.
- **Jos kotoa ei ole lupaa, niin voi kertoa julkistetut tosiasiat.**
- **Käsitellään asiaa ryhmässä, jota se lähinnä koskee.** Järjestetään luokalle kriisi-istunto.
- Annetaan erityistä **tukea** itsemurhan tehneen **läheisimmille luokkatovereille** tai työtovereille.
- Oppilaille on **kerrottava, että vaikeitten asioiden ratkaisuun muut toimintatavat** kuin itsemurha ovat parempia.
- **Lähetetään osanotto** koulun puolesta omaisille.
- **Ohjataan kaikki työyhteisön jäsenet käsittelemään asiaa kriisi-istuntoon.**

Erityistilanteita:

Väkivalta tai väkivallan uhka

TOIMI – ESTÄ – HAE APUA

- Periaate: **toimi – älä käänny pois** tilanteesta.
- **Yritä estää** väkivallan jatkuminen.
- **Hae apua** koulun muilta työntekijöiltä, jos tilanteen hallinta tai käsittely sitä vaatii.
- **Älä arkaile pyytää poliisia** paikalle.
- Ota **yhteys** koulun **kriisivalmiusryhmään**.
- **Tarvittaessa** kriisivalmiusryhmä järjestää **kriisiapua**.

Päihteiden käyttö tai epäily

POISTA VALVONTAAN - ILMOITA

- Ota **yhteys** oppilaan **vanhempiin** ja pyydä, että **hakevat oppilaan pois** koulusta.
- **Takavarikoi päihteet** (liimat, kaasut, pillerit, alkoholi jne.).
- **Poista** oppilas luokasta **aikuisen valvontaan**.
- Jos yhteyttä vanhempiin ei saada, ota **yhteys sosiaalityöntekijään**. Joka tapauksessa ilmoita tapahtuneesta heti myös sosiaalityöntekijöille.
- **Jos** kyseessä on **aikuisen** opiskelija, poista hänet luokasta ja **ohjaa rehtorin puhuteluun**; ilmoita samalla asiasta **myös kansliaan**.
- Ota **yhteys** koulun **kriisivalmiusryhmään**.

Itsemurhauhkailut

OTA VAKAVASTI – ÄLÄ JÄÄ YKSIN

- Itsemurhauhkailuja ja –vihjailuja esittäneeseen pitää **suhtautua vakavasti**; hänen esille tuomiaan ongelmia **ei saa vähätellä**.
- Pelkän kuuntelun sijasta on **pyrittävä suoraan keskusteluun** asiasta, esim. ”Mitä tarkoitat sanoessasi, ettei minun elämälläni ole enää väliä?”
- Ota **yhteys vanhempiin** ja pidä oppilas **koko ajan valvonnassasi** ennen kuin luovutat hänet vanhemmille.
- **Älä jää pohtimaan asiaa yksin**.
- Ota **yhteys** koulun **kriisivalmiusryhmään**.

Itsemurha

YHTEISTYÖ – TIETO – JÄLKIHOITO

- Tapahtunut **voi aiheuttaa** koulu yhteisössä työskenteleville (oppilaat, opettajat, muu henkilökunta) **ahdistavia tunnekokemuksia**, jonka vuoksi sitä **ei pitäisi jättää käsittelemättä**.
- **Yhteistyö omaisten kanssa** on hyvin tärkeää.
- **Jos omaiset kieltävät** asian käsittelyn koulussa, heidän kanssaan olisi **mietittävä** mahdollisuutta, että itsemurha **tulee yleensä tietoisuuteen** ennemmin tai myöhemmin.
- **Asiallinen tieto** itsemurhaan johtaneista **syistä** helpottaa asian käsittelyä.
- **Jos** tapahtunut **on jo koulu yhteisön tiedossa, sovelletaan** harkiten **ohjeita koulu yhteisöön kuuluvan henkilön kuolemasta**.
- Ota **yhteys** koulun **kriisivalmiusryhmään**.
- Kriisivalmiusryhmä järjestää ulkopuolista **kriisiapua**.

Vakava uhkatilanne

KRIISIAPU - JÄLKIARVIOINTI

- Vakavia uhkatilanteita ovat mm. sellaiset, joissa hengenvaaran aiheuttava **onnettomuus** (esim. tulipalon tai räjähdysten uhka) on **lähellä** tai mielenhäiriöön joutunut uhkailee ympäristöään.
- Vakava uhkatilanne **voi aiheuttaa** mukana olleille jälkihoitoa vaativia **psykkisiä vaikutuksia** kuten masennusta, unettomuutta ja ärtyisyyttä jne.
- Kriisivalmiusryhmä järjestää ulkopuolista **kriisiapua**.
- Tapahtuneesta onnettomuudesta on **tiedotettava kriisivalmiusryhmälle ja suojelejohtajalle**, koska se on käsiteltävä myös tekniseltä kannalta, jotta varotoimenpiteitä voidaan kehittää

Suuronnettomuus

VASTUU PELASTUSVIRANOMAISILLA

- Suuronnettomuuksien **henkinen huolto järjestetään pelastustyötä johtavan viranomaisen pyynnöstä**

Kriisin myöhempi jälkihoito

KRIISIAPU - JÄLKIARVIOINTI

- Kriisivalmiusryhmä voi järjestää mahdollisuuden useampaan keskusteluun niille, jotka tuntevat tarvitsevansa sitä.
- **Ulkopaikkakuntalaiset** (esim. opiskelijat) voivat lisäksi ottaa yhteyttä oman kuntansa terveystaloihin ja seurakuntaan.
- **Kriisivalmiusryhmä arvioi** aina jälkikäteen toiminnan sujuvuuden kriisitilanteessa ja sen jälkihoidossa.

KRIISIVALMIUSRYHMÄN JÄSENIEN VASTUUN JAKAUTUMINEN SURUN KOHDATESSA

Toiminnan edellytyksenä on, **että** viesti välitetään **kriisiryhmälle mahdollisimman nopeasti.**

Koulun keittiön toimistossa säilytetään suruun liittyvää aineistoa omassa laatikossaan, **josta on löydettävissä tilanteessa tarvittavat välineet:**

1. kynttilä ja tulitikut
2. valokuvakehykset
3. pöytäliina
4. lasten rukouskirja